

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dispositio Et Perioche Historiae Evangelicae Per IIII.
Euangelistas contextæ, necnon Actuum apostoloru[m],
Epistolaru[m] quoq[ue] Pauli XIII. & Canonicaru[m] VII.**

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1553

VD16 B 9605

Liber XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35634

incredibilia uidebantur, deum uidelicet populum illum e
 sanctis natum parentibus, locum item & cultum & sa-
 cerdotium sanctum prophanaturum, plenius, discipulis
 rogantibus, iudicium seu fatum populo & urbi impena-
 dens exponit, graphice describens quæ prodigia atq;
 ostenta, quæ turbæ, calamitates, & miseriæ interitû illis
 sint præcessura, et qualis, quàm crudelis, horrenda, ter-
 ribilisq; futura sit uastatio Mox occasione excidij urbis
 differit & de orbis excidio siue de consummatione sæ-
 culi, & de glorioso aduentu illo filij hominis in iudiciû:
 adhortans omnes homines ad sobriam & diligentem uigi-
 liam, præmiâ proponens uigilantibus, & pœnam mini Cap. 25.
 stans inertibus stertentibusq;. Quæ protinus uenustissi-
 mis copiosissimisq; illustrat parabolis, tam uigilantium Vigilantibus
omnibus.
 quàm stertentiû partes persequens. Postremo subiungit
 Matth. descriptionem ac ueluti picturam quandam iu-
 dicis uenturi & extremi illius iudicij: in quo à iudice
 profertur contra omne genus mortalium sententia ulti-
 ma, bonis quidem iucunda, malis uero tristissima. Nam
 ita concluditur hoc negotium, Et ibunt hi in supplicium
 æternum, iusti uero in uitam æternam.

LIBER XI.

SUBIUNGITUR his omnibus ceu colophon
 & totius salutis nostræ absolutio perfectissima, sa-

E V A N G E L I V M

Passionis
Christi hi-
storia.

rosancta & utilissima Passionis & redemptionis Christi domini historia: in qua omnia tam sacerdotis quam regis officia explet, breuiq; in compendio maximas vires suas omnibus spectandas proponit. Nam & uerbis & factis suis omnibus diligenter docet, sacramentū celebre instituit, ardentissime orat, sacrificat pro peccatis, ac peccatores expiat, liberat, miseretur, defendit suos, atq; proterit punitq; impios, incredibilem passim humilitatem præstans, neq; exiguam interim gloriam profærens, quando omnia elementa in morte eius turbata ceu doloris sui maximi insignia dedere argumenta. Pulchro ordine & stilo puro, dilucidoq; atq; uegeto persequitur singula Matthæus. Primo enim tempus commemorat quo passus est, et summā passionis proponit. Deinde de causis describit mortis domini aliquas, partim ex inuidia & malitia sacerdotum contra Christum, partim ex auaritia & horribili defectione Iudæ dominum suum Senatui pontificio uendentis, proficiscentes. Absolutis causis accedit ad descriptionem Cœnæ illius ultimæ: in qua ante omnia prædicit suis & mortē suam, & quod à suis & proditus sit & diuenditus: præterea multis modis animum Iudæ proditoris ad resipiscentiam sollicitat: sed frustra. Hinc instituit in ea Sui corporis & sanguinis celebre sacramentū, commemorationem mortis suæ, in qua uidere licet nostræ salutis totiusq; pietatis

Cap. 26.

Cœna.

tis compendium. Vbi uero coenatum esset, exit cum discipulis in montem oliuarum. In itinere praedicat scandalum ingens oboriturum inter discipulos. Hi autem satis audaces & temerarij, neq; suam infirmitatem satis agnoscentes, constantiam et fidem pollicentur eximiam, Petrus in primis, cui tamen dominus lapsum praedicat foedissimum.

In horto montis oliuarum mirabiliter angitur, & In horto
me u mortis miserabiliter discruciat, orat interim ar- quid factu.
denter atq; constanter, committens & se & totum ne-
gotium suum deo & sanctae eius uoluntati. Iam & di-
scipulos dormitantes excitat sedulo: cumq; in eo occu-
paretur, adest proditor Iudas, trahens post se cateruam
nequissimorum & spurcissimorum hominum: mox oscula-
tur magistrum, & osculo impijssimis hostibus prodit do-
minum suum. Nam ministri pontificij irruunt in do-
minum, capiunt, uinciunt, opprimunt. Interea infelici-
ter pro domino suo pugnat Petrus, reprimiturq; a do-
mino: qui protinus & ministrorum pontificiorum aper-
tam, grauem, iniquissimamq; contumeliam sibi iam irro-
gatam obiurgat. Dum autem haec ita fierent, aufugiunt
discipuli a domino omnes.

Ipse uero ad Caiapham sacerdotum principem ab- Iudici fiti-
ducitur in consistorium. Ibi duo potissimum aguntur. tur domi-
Accusatur dominus coram sacerdotibus & synodo, pro- nus captus.

EVANGELIUM

ducuntur testes falsi, iniquissime discutitur causa domini, tandem uero condemnatur, ceditur atq; conspuitur indignissime. Simul autem & Petri abnegatio turpis & pœnitenda copiose describitur.

Cap. 27.

Lata condemnationis sententia, continuo à sacerdotibus & è consistorio aulae summi præsulis abducitur in prætorium augustum ad præsidentem Romæ Pontium Pilatum, cui traditur cum mortalium nocentissimus, mortemq; commertus turpissimam. Interea Iudas proditor in sese altius descendens, & facinus suum longe crudelissimè rectius expendens, abit in templum, pecuniam proditoriam sacerdotibus reddit, desperat, ac sibi ipsi horribile consciscit exitium. Sacerdotes è pecunia sanguinaria emunt agrum figuli in sepulturam peregrinorum.

Quid actum coram Pilato.

Porro Romanorum præsides Pontius Pilatus diligenter inquit causam & accusationis capita à sacerdotibus contra dominum instituta: intelligitq; protinus sacerdotum inuidiam esse in causa: proinde & innocentem pronunciat, & absoluendum omnino censet: unde uaria & multa tentat ut innoxium liberet. Sacerdotes contra instant improbissime, accusant, urgent, mentiuntur, minantur, plebem item concitant, tandem & clamoribus importunis iudicem delassatum frangunt, ut dominum permetteret eorum libidini, suisq; militibus traderet

traderet crucifigendum. Milites ergo crudelissime indignissimeq; filium dei flagris cædunt, sero spineo coronant, per contemptum adorant, derident, atq; conspuunt: hinc crucem in humeros eius iniiciunt, & seminecem pertrahunt ad locum capitalem.

In eo crucifigunt ipsum medium inter latrones ne-
Crucifigi-
tur domi-
nus.
 phandissimos, partiuntur uestes eius ceu spoliū quod-
 dam, positaq; omni commiseratione & humanitate, illu-
 dunt acerbissima perpetenti tormenta, quasi spe sua
 apud deum frustratus sit. Ipse uero in tot tantisq; con-
 tumelijs atq; tormentis summa in fide & patientia con-
 stanter perseuerans, sanctissimeq; pro peccatis totius
 mundi litans, ad deum patrem clamat, cui & expirans
 tandem sanctissimam tradit animam. Mox autem ut ex-
 pirasset scinditur uelum in templo Hierosolymitano,
 fiuntq; in coelo & in terra stupenda quedam prodigia:
 quibus permotus Centurio ethnicus palam testatur Ie-
 sum hunc, quamuis crucifixum uerum esse dei filium.

Post hæc adit Pilatum Ioseph ab Arimathea, am-
 plissima fidei & dignitatis homo, & postulat sibi dari
 corpus Iesu ad sepulturam. Concedit id sponte Pila-
 tus, ergo sepelitur domini corpus dignissime. Porro
 Iudæorum primores metuentes resuscitandum domi-
 num, postulant & ipsi à Pilato cohortem militum
 sibi ad sepulchri custodiam dari: accepta hac ualidissime

EVANGELIUM

sepulchram cingunt, & ne ulla committeretur fraus,
lapidem siue operculum sepulchri obsignant, nimirum
ut uiuentem retinerent inter mortuos.

LIBER XII.

Resurrectio
domini.

Cap. 28.

POSTREMO hoc capite describit *Matthæus*
gloriosam ex mortuis Iesu Christi domini nostri re-
surrectionem. Descēdit de cœlo angelus domini, reuol-
uit lapidem ab ostio monumenti, incusso telluri terræ,
motu, prodit autem ilico rediuiuum & gloriosum domini
corpus. Porrò quia angelus fulguris instar radiabat, cu-
stodes territi, non obstant resurgenti domino, sed fuga
sibi consulendum putant. Interea ueniunt mulierculæ
ad sepulchrum, portantes quæ parauerant aromata. His
apparet angelus ille domini, ac Christum uere resurre-
xisse docet, iubens ut protinus abeant, atq; resurrectio-
nem discipulis nuncient. Abeuntibus obuiam uenit ipse
dominus, rediuiuum exhibens se eis manifeste, præci-
piensq; ut resurrectionem suam ueram nuncient disci-
pulis. Dum hæc fierent, milites illi sepulchri custodes,
quos modo stationē suam reliquisse ac fugisse diximus,
in urbem uenerant, pontificibusq; uisa narrabant, quo-
modo descenderit de cœlo angelus, lapidem reuoluerit,
Christus rediuiuus prodierit, & quàm illustris horribi-
lisq;